

Kázání: 225. Čas odložit závoje i rohy

Kázání

Čas odložit závoje i rohy

1. čtení: Exodus 34, 29 - 35

29 Když pak Mojžíš sestupoval z hory Sínaje, měl při sestupu z hory desky svědectví v rukou. Mojžíš nevěděl, že mu od rozhovoru s Hospodinem září kůže na tváři. 30 Když Áron a všichni Izraelci uviděli, jak Mojžíšovi září kůže na tváři, báli se k němu přistoupit.

31 Ale Mojžíš je zavolal, i vrátili se k němu Áron a všichni předáci pospolitosti a Mojžíš k nim promluvil. 32 Potom přistoupili všichni Izraelci a on jim přikázal všechno, o čem s ním Hospodin mluvil na hoře Sínaji.

33 Když k nim Mojžíš přestal mluvit, dal si na tvář závoj. 34 Kdykoli Mojžíš vstupoval před Hospodina, aby s ním mluvil, odkládal závoj, dokud nevyšel. Pak vycházel, aby k Izraelcům mluvil, co mu bylo přikázáno.

35 Izraelci spatřili Mojžíšovu tvář a viděli, jak mu kůže na tváři září. Proto si Mojžíš dával na tvář závoj, pokud nešel mluvit s Hospodinem.

2. čtení: 2. Korintským 3, 6b - 18

6b Litera zabíjí, ale Duch dává život.

7 Jestliže smlouva literami vytesaná do kamene sloužila smrti, a přece byla nastolena s oslňující slávou, takže synové Izraele nemohli pohlédnout na tvář Mojžíšovu pro její pomíjivou zář - 8 oč slavnější bude služba Ducha! 9 Byla-li služba vedoucí k odsouzení slavná, oč ji převyšuje služba spravedlnosti! 10 Ano, ona sláva vůbec nebyla slávou ve srovnání s touto slávou vše přesahující! 11

Jestliže přišlo slavně to, co pomíjí, oč slavnější je to, co zůstává!

12 Když tedy máme takovou naději, smíme vystupovat s plnou otevřeností a jistotou. 13 Nepočínáme si jako Mojžíš, který zahaloval svou tvář závojem, aby synové Izraele nespatrihli konec té pomíjející záře. 14 Avšak jejich myšlení na tom ustrnulo. Až do dnešního dne zůstává onen závoj při čtení staré smlouvy a zůstává skryto, že je zrušen v Kristu.

15 A tak až podnes, když se čte Mojžíš, leží na jejich srdci závoj. 16 Avšak ,když se obrátí k Pánu, je závoj odstraněn'. 17 Duch je tím Pánem, kde je Duch Páně, tam je svoboda. 18 Na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná zář Páně, a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě – to vše mocí Ducha Páně.

Sestry a bratři, z večerníčkových pohádek ovčí babičky už víme, že se vlci dokážou převlékat za ovečky. Naštěstí ovečky byly chytré, vždycky na to včas přišly a tak se obešly bez tragédií. S námi lidmi to bývá o poznání horší. Ve skutečném životě nás často ani nenapadne, že by ten pán ve slušné kamizole s kloboukem na hlavě mohl být čert, který stojí o naši duši.

Lidi se zlými úmysly jen tak odhalit nejde, rohy nemají, zato obvykle dokážou sehrát úchvatné divadlo. Šikovní čerti v lidské podobě vám klidně namluví, že bílá je černá a černá bílá, přesvědčí vás ke koupi něčeho, co vůbec nepotřebujete, nebo vám nakukají, že teď, ve druhém volebním období, už budou fakt prezidenty pro všechny lidi a už nikdy nebudou společnost rozdělovat. Zažili jsme to v Česku a v přímém přenosu to můžeme sledovat nyní ve Spojených státech.

Samozřejmě čert vždycky zůstane čertem, ledaže by se dal na pokání, jenže tohle oni moc neumějí. Poznat čerta ale není jen tak. To v pohádkách je to ještě celkem jednoduché: stačí, aby si fešák odložil klobouk, a hned víme, na čem jsme. Čert má totiž, jak známo, na hlavě rohy. Starověcí křesťané se při zpodobení podsvětních bytostí inspirovali nejspíš u svých pohanských sousedů. Divoký řecký bůh Pan byl totiž vykreslován právě s rohy na hlavě a kopyty na nohou.

Ale dost. Nepřišli jsme sem, abychom si malovali čerty na zeď. Začal jsem na tohle téma jenom proto, že rohy kdysi vymodeloval slavný Michelangelo také Mojžíšovi. Mojžíš a čert? Tohle se nám nezdá. Dodnes můžeme tuhle sochu vidět v jednom římském kostele. Starozákonní hrdina má na ní různý výraz obličeje podle toho, z které strany se na něj návštěvník dívá. Zleva je to nadšená tvář muže, co právě hovořil s Hospodinem. Při čelním pohledu nabývá Mojžíšova tvář bolestných rysů a při pohledu zprava v ní lze spatřit dokonce hněv, protože Mojžíš ví, že lid Pána Boha opustil.

Dřív, než si ale povíme, proč má vlastně Mojžíš v Michelangelově ztvárnění rohy, pár slov o tom, co dnešnímu čtení ze Starého zákona předcházelo. Byl to tenkrát velký průšvih. Všichni, včetně Mojžíšova bratra Árona, věděli, že je z egyptského otroctví vysvobodil Bůh, který nechce, aby lidé znali jeho jméno. Věděli, že zakázal, aby si ho jakkoli zobrazovali, vytesávali do kamene nebo ulívali, ať už z bronzu nebo ze zlata. Věděli, že tenhle Bůh je docela jiný než bohové, které uctívají národy všude kolem. Všichni to věděli, ale když se tenkrát Mojžíšova audience u Hospodina na hoře Sínaji protáhla na 40 dní, nevydrželi tu nejistotu a nechali si od Árona ulít zlatého býčka.

Uf, ta úleva! Konečně mají boha, na kterého si mohou sáhnout, kolem něhož mohou tancovat a křepčít, který nezmizí, když po něm budou něco chtít. Prostě bůh, co je kdykoli po ruce, plnitel všech našich přání, ochotný přitakávač všem našim vášním, maskot, který je vždycky s námi, kamkoli se sami rozhodneme jít, i kdyby to byla třeba slepá ulička.

Ach, jak my lidé milujeme ta svá zlatá telata! Bodejť ne, ulíváme si je z toho nejcennějšího, co sebou nosíme, z našich nadějí, plánů a „zbožných“ přání. Točíme se kolem nich pořád dokola, tancujeme a křepčíme a nechceme slyšet, že to je ďábelský tanec, točení se v kruhu, který nikam nevede, křepčení, při němž vlastně ani nejde o to zlaté tele, jde přece o nás samotné!

Modla je jen razítko, které potřebujeme k tomu, abychom si dělali, co chceme a nemuseli se starat o své bližní a o tento svět. Nic na tom nemění ani fakt, že Izraelité si vlastně nechtěli ulít nějakého jiného, nového boha. Měli za to, že je to pořád ten samý Bůh, který je vyvedl z Egypta, jenom je nyní jaksi dostupnější a lépe po ruce.

Na stole je otázka, jak poznáme, že se klaníme zlatému teleti?

1) Pokud máme představu, že nejlepší je utvořit si vlastního boha na míru, boha, který nám schválí víceméně všechno, co děláme, nevznáší na nás žádné nároky a je připraven splnit naše přání, prosby a naléhání, pak je to určitě zlaté tele.

2) Pokud se ovšem necháme oslovit skutečným Bohem, který za námi přichází s pozváním, jestli bychom do toho nešli s ním, jestli bychom nechtěli být v tomhle světě požehnáním, nositeli smíření, pokoje a milosrdenství, pak se o zlaté tele určitě nejedná.

Faktem je, že obvykle se pohybujeme někde mezi těmito dvěma možnostmi. Vzít vážně Ježíšova slova: „Hleďte nejprve Boží království a všechno ostatní vám bude přidáno“ je ukrutně náročná disciplína. Těžko se můžeme Izraelitům křepčícím kolem telete vysmívat, když si podobné modly tu a tam sami vyrábíme.

Dnešní starozákonní text vypráví o tom, jak Mojžíš přichází z hory Sínaje podruhé. Izraeliti už mají za sebou trest za své pomýlení. Museli si to vypít. Mám na mysli to zlaté tele. Mojžíš ho spálil, rozemlel na prach, nasypal do vody a lid si to pěkně vypil.

Nevím, jak lidu na poušti nápoj z modly chutnal, řekl bych nic moc. Ono každé modlaření dříve nebo později v ústech zhořkne, protože nikam nevede, je to jen křepčení furt dokola kolem sebe sama a bolí z toho nakonec hlava.

Ale zpátky k Mojžíšovi. Tentokrát při sestupu s hory neshledává nic, co by ho pohněvalo. Jenom se mu zdá, že se všichni chovají tak nějak zvláštně, ustupují před ním a podivně přivírají oči. Potom na to přišel. Jeho kůže vyzařovala zvláštní jas, protože se v Boží přítomnosti nabíla září Hospodinovy slávy.

Sláva v hebrejštině vyjadřuje něco, co je těžké – ve smyslu váhy, něco závažného, něco, co by nás rozhodně nemělo nechat v klidu. A tak kdykoli Mojžíš lidu vysvětloval Boží pravidla pro život, směrovky na cestu, vždycky kolem sebe vyzařoval. To aby si Izraelci uvědomili, že to není jen tak nějaké filozofování, ale že to jsou velice závažné pokyny k tomu, aby se putující lid neminul cíle, aby se neztratil na poušti, kde jsou k ničemu i zlatá telata.

Po kázání si potom Mojžíš tvář vždycky zahalil závojem, nechtěl své soukmenovce oslňovat jen tak pro nic za nic, nechtěl si hrát na nějakého zářícího poloboha. Svítil, nebo spíše zrcadlil Boží září, jen když lidu předával Hospodinovy instrukce.

Apoštol Pavel o hezkou řádku let později v dopise do korintského sboru píše, že sláva, kterou vyzařoval Mojžíš, když onehdy zprostředkoval lidu Hospodinův zákon, je jen mdlé světélko ve srovnání s tím, jak nyní vyzařuje Duch svatý, když nám zprostředkovává nové Boží jednání, které se odehrálo v životě jeho Syna Ježíše Krista.

Pavel chce říct, že Ježíšova slova, jeho život, smrt i vzkříšení jsou daleko slavnější, tedy mají větší váhu, než Mojžíšův zákon. Nyní se můžeme v životě lépe orientovat. Namísto strohých paragrafů jedno velké pozvání podobat se Kristu, který jako jediný ze všech lidí žil tak, jak to měl Stvořitel v případě člověka vždycky na mysli.

Pavlova představitost tady, sestry a bratři, nekončí. Apoštol v dalších verších rozvíjí téma závoje. Podobně jako jej Mojžíš při rozhovoru s Nejvyšším odkládal, při pohledu na Krista tenhle závoj padá z očí docela sám.

„Na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná zář Páně, a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě...“ Poetickým jazykem chce Pavel říct jediné: jako Mojžíš vyzařoval slávu Hospodinovu, tak mají křesťané v Korintu vyzařovat slávu Ježíše Krista. Komu závoj z očí spadne, stále víc a víc se Kristu podobá. Třeba v tom, jak nesoudí, ale odpouští, v tom, jak raněného neobchází, ale pomůže mu, v tom jak strach nepřizivuje, ale otevírá cestu naděje. To je, panečku, sláva až oči přecházejí! Takový život má, na rozdíl od křepčení kolem zlatých telat, skutečnou váhu.

A nakonec ještě ona záhada, proč slavný Michelangelo udělal Mojžíšovi na hlavě rohy. Ne, opravdu tím nechtěl naznačit, že by snad byl Mojžíš čert. Na vině je nesprávný překlad ojedinělého hebrejského slůvka do latiny. Ačkoli to nedávalo smysl, v Michelangelově době v biblickém textu stálo, že měl Mojžíš na hlavě rohy, ne zářivé paprsky.

Nic se neděje, nejrůznější chyby překladu najdeme v Bibli i dnes. Jedno poučení pro nás z toho ale přece jen plyne: může se stát, že my křesťané namísto vyzařování Krista vypadáme někdy spíš jako rohatí čerti. Takoví ti přimračení mrzouti, co štourají druhým v očích, aby vylovili nějakou tu třísku, a přitom jim z jejich vlastních trčí trámy. Lidé kolem potom logicky nebudou oslněni světlem naděje, ale docela obyčejně znechuceni.

Je to na nás. Můžeme vyzařovat nebo také malovat čerty na zeď. Každý z nás jsme Michelangelovy svého života.

Peč

SPCH 21. 7. 2024

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)